

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego w lutym 2018 r.

28.03.2018 r.
Nr 2/2018

- W lutym 2018 r., podobnie jak przed rokiem, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w ujęciu rocznym (o 5,2%).
- Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu lutego 2018 r. ukształtowała się na poziomie 8,8% i nie uległa zmianie w porównaniu z zanotowaną miesiąc wcześniej, ale spadła w odniesieniu do analogicznego miesiąca 2017 r.
- Zaobserwowano dalszy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku (o 5,5%), ale był on nieco niższy niż w lutym ubiegłego roku.
- Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w IV kwartale 2017 r. wzrosły w skali roku o 2,3% (przy spadku o 0,1% notowanym rok wcześniej). Największy wzrost cen dotyczył żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z edukacją i mieszkaniem, a najbardziej spadły ceny odzieży i obuwia.
- W lutym br., w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku, nastąpił wzrost większości cen podstawowych produktów rolnych. Spadek cen dotyczył tylko żyta w skupie i na targowiskach oraz ziemniaków i żywa wieprzowego w skupie. Uwarunkowania chowu trzody chlewnej w omawianym miesiącu były gorsze niż rok wcześniej.
- Produkcja sprzedana przemysłu w lutym 2018 r. kształtowała się nadal na poziomie wyższym niż przed rokiem (o 8,0%).
- Podobnie jak rok wcześniej, zwiększyła się wartość produkcji budowlano-montażowej w skali roku (o 8,2%).
- Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w lutym br. zwiększyła się w ujęciu rocznym (o 9,8%), podczas gdy w lutym 2017 r. uległa zmniejszeniu. W analizowanym okresie spadła natomiast liczba lokali mieszkalnych, których budowę rozpoczęto (o 52,5%) i na których realizację wydano pozwolenia (o 46,5%).
- W lutym br., podobnie jak przed rokiem, zaobserwowano wzrost sprzedaży detalicznej (o 12,8%) i hurtowej towarów (o 18,3%) w skali roku.
- W 2017 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od uzyskanych rok wcześniej. Poprawiła się również większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych.
- Nakłady inwestycyjne poniesione przez przedsiębiorstwa w 2017 r. wzrosły o 22,8% w odniesieniu do zrealizowanych w poprzednim roku. Większa niż przed rokiem była liczba nowo rozpoczętych inwestycji (o 1,9%), natomiast zmniejszyła się ich wartość kosztorysowa (o 40,5%).

Spis treści

Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Ceny detaliczne	9
Rolnictwo	11
Przemysł i budownictwo	15
Budownictwo mieszkaniowe	17
Rynek wewnętrzny	19
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	20
Nakłady inwestycyjne	23
Wybrane dane o województwie podlaskim	24

Uwagi ogólne

Prezentowane w Komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administracyjnych i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2015 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007.

Polska Klasyfikacja Działalności 2007 (PKD 2007)

Skrót	Sekcje
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Skrót	Działy
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło.
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak (x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak (*)	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak (Δ)	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo podlaskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez Urząd Statystyczny w Białymstoku oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Raport „Koniunktura gospodarcza w województwie podlaskim w lutym 2018 r.” ukazała się na stronie głównej Urzędu Statystycznego w Białymstoku: <http://bialystok.stat.gov.pl/> w dniu 28 marca 2018 r.

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

Rynek pracy

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w lutym 2018 r. ukształtowało się na poziomie 111,8 tys. osób, tj. o 5,2% wyższym od zanotowanego rok wcześniej (w lutym ubiegłego roku wzrosło o 5,8%). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** była niższa niż przed rokiem (8,8% wobec 10,5%).

W odniesieniu do lutego 2017 r. wzrost **przeciętnego zatrudnienia** wystąpił m.in. w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 26,1%), administrowanie i działalność wspierająca (o 15,1%), zakwaterowanie i gastronomia (o 10,6%), a także transport i gospodarka magazynowa (o 8,1%), natomiast spadek odnotowano przede wszystkim w obsłudze rynku nieruchomości (o 3,7%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 3,1%).

Wśród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w stosunku do analogicznego miesiąca ubiegłego roku wzrost zatrudnienia stwierdzono głównie w pozostałym górnictwie i wydobywaniu oraz działalności związanej z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem zieleni (po 26,1%), w jednostkach zajmujących się gastronomią (o 17,4%), działalnością detektywistyczną i ochroniarską (o 16,7%), a także poligrafią i reprodukcją zapisanych nośników informacji (o 16,4%). Niższe niż przed rokiem zatrudnienie odnotowano przede wszystkim w przedsiębiorstwach zajmujących się poborem, uzdatnianiem i dostarczaniem wody (o 5,6%), obsługą rynku nieruchomości (o 3,7%) oraz działalnością twórczą związaną z kulturą i rozrywką (o 2,3%).

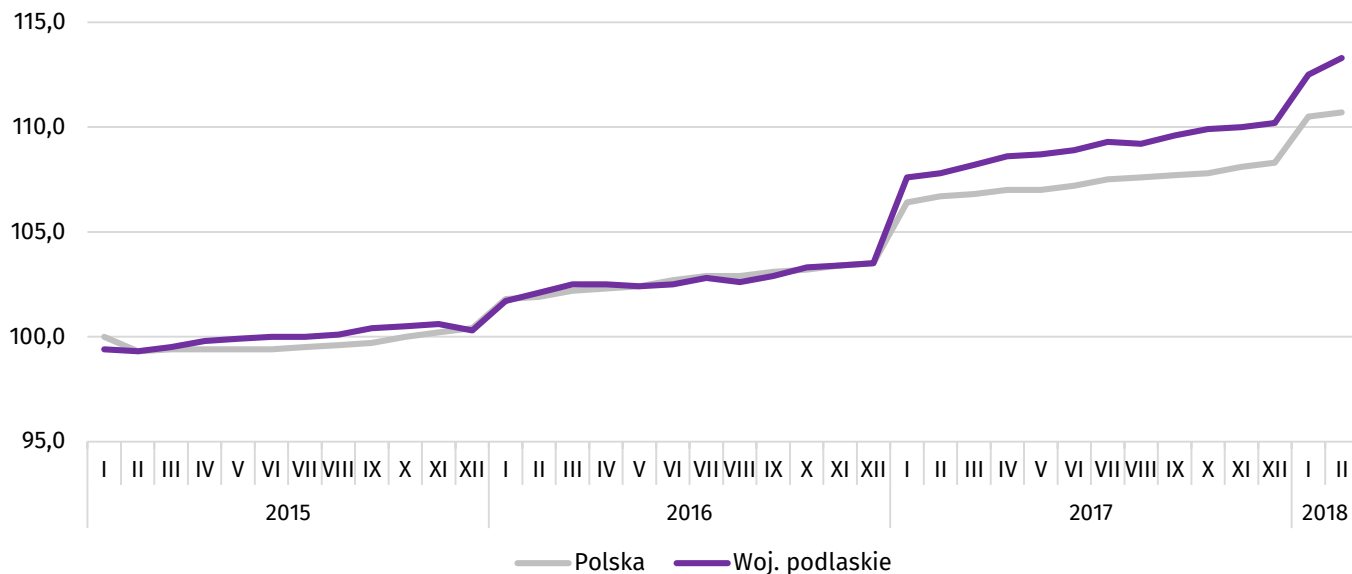
Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	II 2018		I–II 2018	
	w tysiącach	II 2017=100	w tysiącach	II 2017=100
OGÓŁEM	111,8	105,2	111,4	104,8
w tym:				
Przemysł	53,6	105,4	53,5	105,0
górnictwo i wydobywanie	0,6	126,1	0,6	125,6
przetwórstwo przemysłowe	49,0	105,5	48,8	105,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1,2	99,8	1,2	99,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2,8	102,7	2,8	103,0
Budownictwo	11,3	107,3	11,2	106,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	25,3	102,5	25,3	102,5
Transport i gospodarka magazynowa	6,7	108,1	6,7	107,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,1	110,6	2,1	109,7
Informacja i komunikacja	1,3	102,2	1,3	101,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2,1	96,3	2,1	96,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3,3	115,1	3,2	113,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2,1	96,9	2,1	96,6

W odniesieniu do stycznia 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zwiększyło się o 0,6%, a najwyższy wzrost zanotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 3,3%), zakwaterowanie i gastronomia (o 2,4%), informacja i komunikacja (o 2,1%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,2%), natomiast spadek zatrudnienia miał miejsce w budownictwie (o 0,9%), a także w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz parę wodną i gorącą wodę (o 0,1%).

W okresie styczeń–luty br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 111,4 tys. osób, tj. o 4,8% wyższy niż przed rokiem.

Wykres 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2015=100)

W końcu lutego 2018 r. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 41569 osób i była o 156 osób (o 0,4%) wyższa od zanotowanej w poprzednim miesiącu, ale o 8210 osób (o 16,5%) niższa niż przed rokiem. Kobiety stanowiły 46,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (rok wcześniej 45,0%).

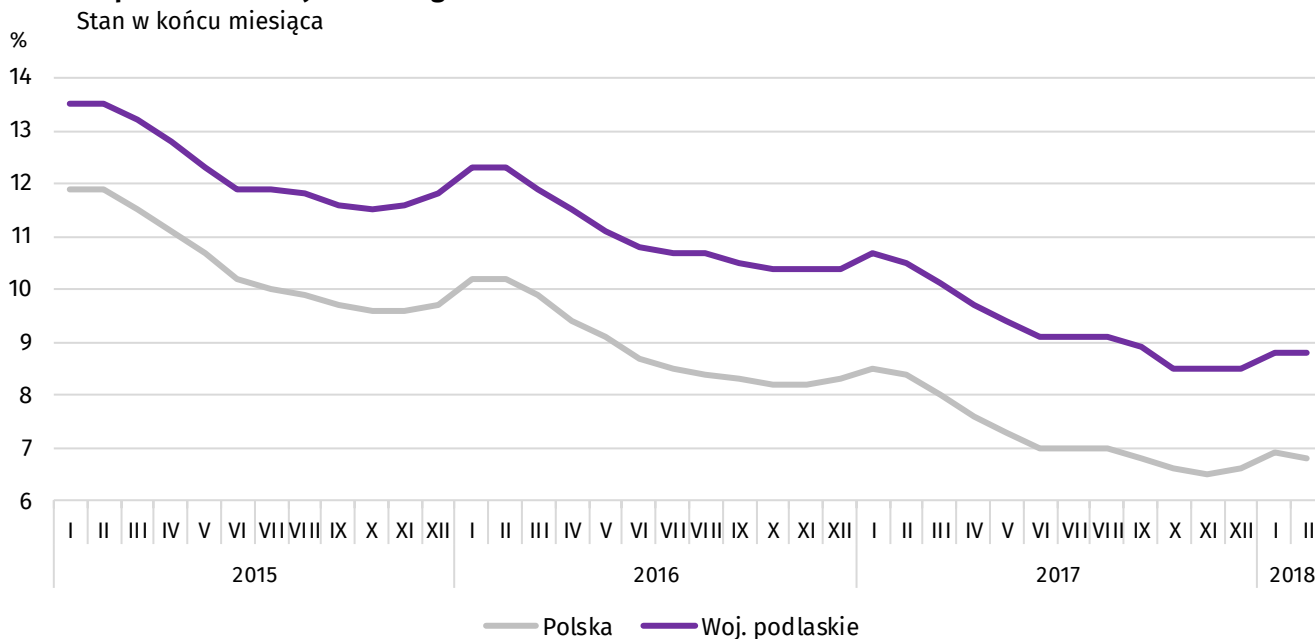
Tablica 2. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

WYSZCZEGÓLNIENIE	II 2017	2018	
		I	II
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca)	49779	41413	41569
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca)	4686	6034	4770
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca)	5391	4618	4614
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	10,5	8,8	8,8

Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,8% i nie zmieniła się w stosunku do zanotowanej w poprzednim miesiącu, ale zmniejszyła się w odniesieniu do analogicznego okresu 2017 r. (o 1,7 p. proc.).

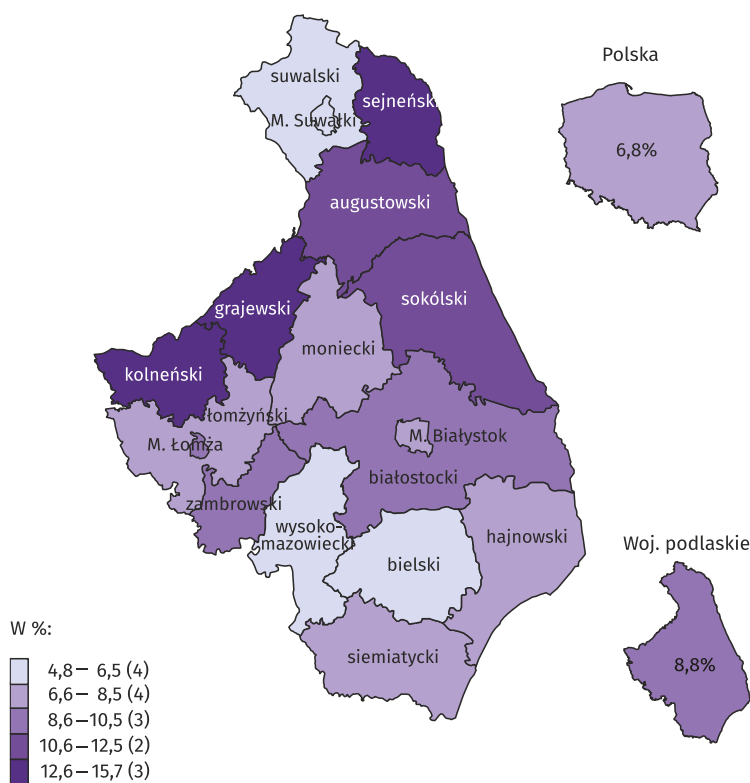
Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: kolneński (15,5%), grajewski (14,6%) oraz sejneński (13,9%), a najniższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiatach: suwalskim (4,8%), wysokomazowieckim i w mieście Suwałki (po 6,1%) oraz bielskim (6,4%). W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku stopa bezrobocia spadła we wszystkich powiatach województwa podlaskiego, przy czym najbardziej w powiecie grajewskim (o 3,1 p. proc.), mieście Łomża (o 2,2 p. proc.) oraz w powiecie łomżyńskim (o 2,1 p. proc.).

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2018 r.

Stan w końcu lutego

W nawiasach podano liczbę powiatów.

W lutym 2018 r. w urzędach pracy **zarejestrowano** 4770 osób bezrobotnych, tj. o 20,9% mniej niż przed miesiącem, ale o 1,8% więcej niż przed rokiem. W stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku zwiększył się odsetek osób rejestrujących się po raz kolejny w liczbie nowo zarejestrowanych ogółem (o 2,4 p. proc. do 85,0%). Zmniejszeniu uległ natomiast udział osób dotychczas niepracujących (o 1,4 p. proc. do 14,3%), odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,4 p. proc. do 2,5%) i absolwentów (o 0,6 p. proc. do 9,1%).

W omawianym okresie z ewidencji bezrobotnych **wyrejestrowano** 4614 osób, tj. mniej niż w poprzednim miesiącu oraz rok wcześniej odpowiednio o 0,1% i 14,4%. Z tytułu podjęcia pracy (jako głównej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 2297 osób (przed rokiem 2605 osób). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych w ujęciu rocznym uległ zwiększeniu (o 1,5 p. proc. do 49,8%). Wzrósł także odsetek osób, które dobrowolnie zrezygnowały

ze statusu bezrobotnego (o 0,3 p. proc. do 9,9%). Zmniejszył się natomiast udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 2,3 p. proc. do 11,8%), osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 1,2 p. proc. do 13,3%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe (o 0,4 p. proc. do 0,3%).

W końcu lutego 2018 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 36264 bezrobotnych, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z zanotowanym w analogicznym miesiącu 2017 r. (o 1,3 p. proc. do 87,2%).

Bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w końcu lutego 2018 r. stanowili 87,7% ogółu bezrobotnych. Do tej grupy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem spadł w skali roku (o 0,7 p. proc. do 58,2%). Zmniejszeniu uległ również odsetek osób do 30 roku życia (o 1,4 p. proc. do 28,2%) oraz osób powyżej 50 roku życia (o 0,4 p. proc. do 27,9%). Wzrósł natomiast udział osób niepełnosprawnych (o 0,1 p. proc. do 6,4%).

Liczba bezrobotnych zmniejszyła się w ujęciu rocznym we wszystkich wymienionych kategoriach, a najbardziej w przypadku osób do 30 roku życia (o 22,5%).

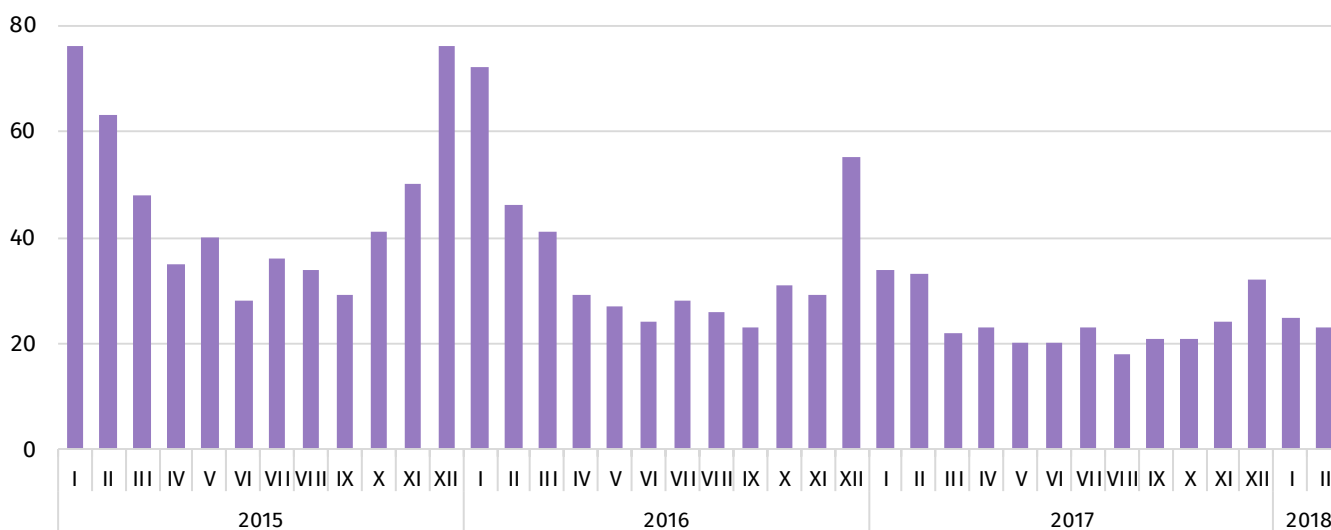
Tablica 3. Udział wybranych kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych
Stan w końcu miesiąca

WYSZCZEGÓLNIENIE	II 2017	2018	
		I	II
	w % ogólnej liczby bezrobotnych		
Długotrwale bezrobotni ^a	58,9	57,9	58,2
Do 30 roku życia	29,6	28,6	28,2
Powyżej 50 roku życia	28,3	27,9	27,9
Niepełnosprawni	6,3	6,4	6,4

^a Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

W lutym 2018 r. do urzędów pracy zgłoszono 2627 **ofert zatrudnienia**, tj. mniej o 292 niż przed miesiącem i o 208 niż rok wcześniej. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 23 bezrobotnych (przed miesiącem 25, a przed rokiem 33).

Wykres 3. Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy
Stan w końcu miesiąca

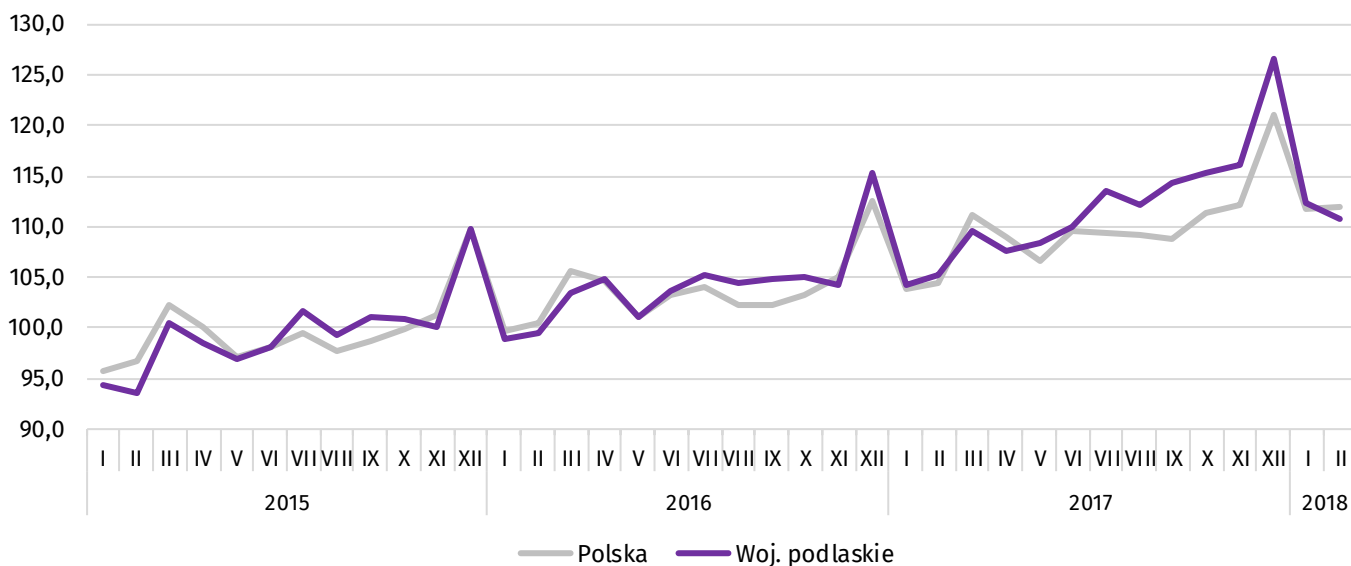

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu lutego 2018 r., 6 zakładów pracy zapowiedziało zwolnienie w najbliższym czasie 240 pracowników (przed rokiem odpowiednio 2 zakłady i 9 pracowników).

Wynagrodzenia

W lutym br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3838,96 zł, tj. o 5,5% wyższy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (rok wcześniej wzrosło o 5,9%).

Wykres 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2015=100)

Tablica 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

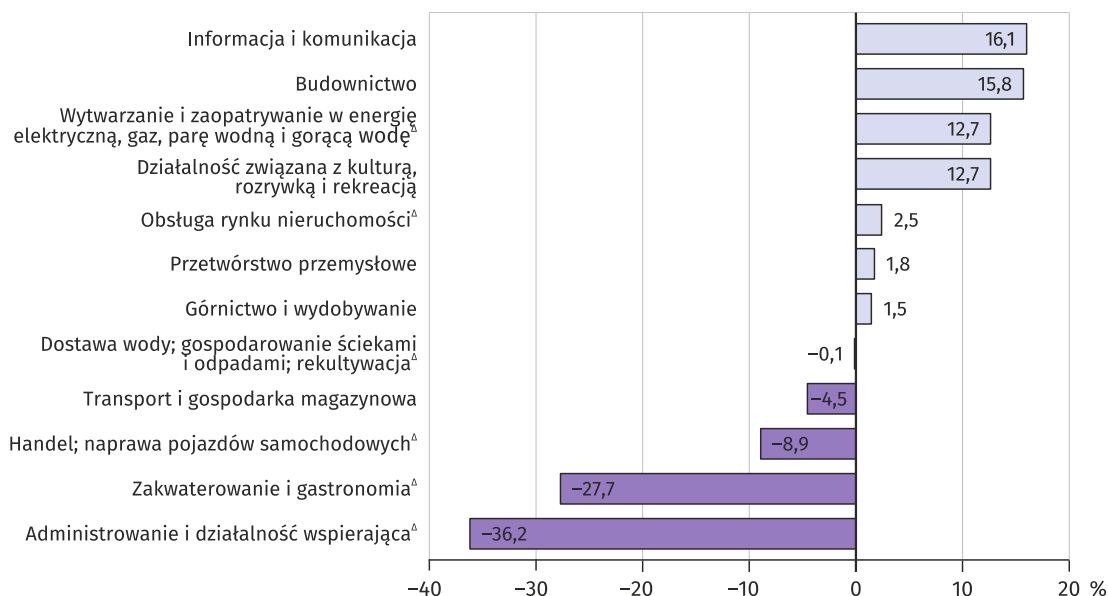
WYSZCZEGÓLNIENIE	II 2018		I-II 2018	
	w złotych	II 2017=100	w złotych	I-II 2018=100
OGÓŁEM	3838,96	105,5	3873,97	107,0
w tym :				
Przemysł	3914,13	106,0	3954,66	108,4
górnictwo i wydobywanie	3895,17	107,3	3906,90	105,6
przetwórstwo przemysłowe	3909,09	106,2	3951,99	108,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	4324,68	102,1	4400,25	102,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3833,74	104,5	3824,86	104,0
Budownictwo	4445,63	99,1	4383,32	99,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3496,99	106,8	3536,3	108,2
Transport i gospodarka magazynowa	3667,01	109,4	3679,02	109,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2775,55	101,2	2805,84	103,8

Tablica 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	II 2018		I-II 2018	
	w złotych	II 2017=100	w złotych	I-II 2018=100
Informacja i komunikacja	4458,93	105,1	4713,60	102,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3934,89	104,5	4025,63	105,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2450,82	105,8	2502,27	106,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4326,43	110,0	4564,05	113,4

W porównaniu z lutym 2017 r. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń wystąpił prawie we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, przy czym najwyższy odnotowano w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 10,0%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 9,4%), górnictwie i wydobywaniu (o 7,3%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,8%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 6,2%). Niższy niż przed rokiem poziom przeciętnych wynagrodzeń zanotowano w budownictwie (o 0,9%).

W lutym br. wynagrodzenie zdecydowanie wyższe od przeciętnego w województwie otrzymali pracujący w sekcjach: informacja i komunikacja (o 16,1%), budownictwo (o 15,8%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (po 12,7%). Wynagrodzenie znacznie niższe od średniego uzyskali zatrudnieni w jednostkach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (o 36,2%), zakwaterowaniem i gastronomią (o 27,7%), a także handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 8,9%).

Wykres 5. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie w lutym 2018 r.

W ciągu pierwszych dwóch miesięcy br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 3873,97 zł, tj. o 7,0% wyższym niż przed rokiem.

Ceny detaliczne

W IV kwartale 2017 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim wzrosły o 2,3% w ujęciu rocznym (wobec spadku o 0,1% przed rokiem). Zdecydowanie więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku płacono za żywność i napoje bezalkoholowe (o 5,4%) oraz towary i usługi związane z edukacją (o 3,3%) i mieszkaniem (o 2,3%). Staniały natomiast odzież i obuwie (o 1,8%) oraz towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury (o 0,4%).

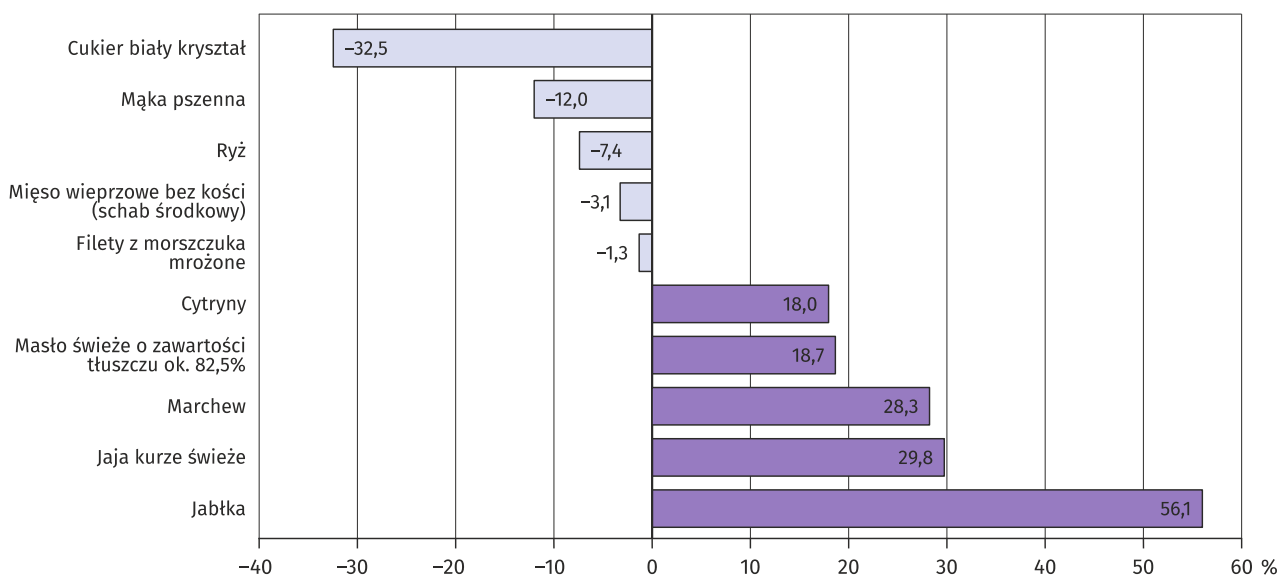
W skali kraju również zanotowano wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym, przy czym był on o 0,1% niższy niż w województwie podlaskim.

Tablica 5. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016		2017	
	III kw.	IV kw.	III kw.	IV kw.
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100			
OGÓŁEM	98,9	99,9	102,0	102,3
w tym :				
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,1	100,8	104,4	105,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,4	100,2	100,6	100,9
Odzież i obuwie	96,3	96,5	96,9	98,2
Mieszkanie	98,7	99,1	101,9	102,3
Zdrowie	98,6	97,9	101,0	101,4
Transport	94,8	101,4	101,6	101,0
Rekreacja i kultura	97,7	99,3	101,0	99,6
Edukacja	101,3	99,3	101,6	103,3

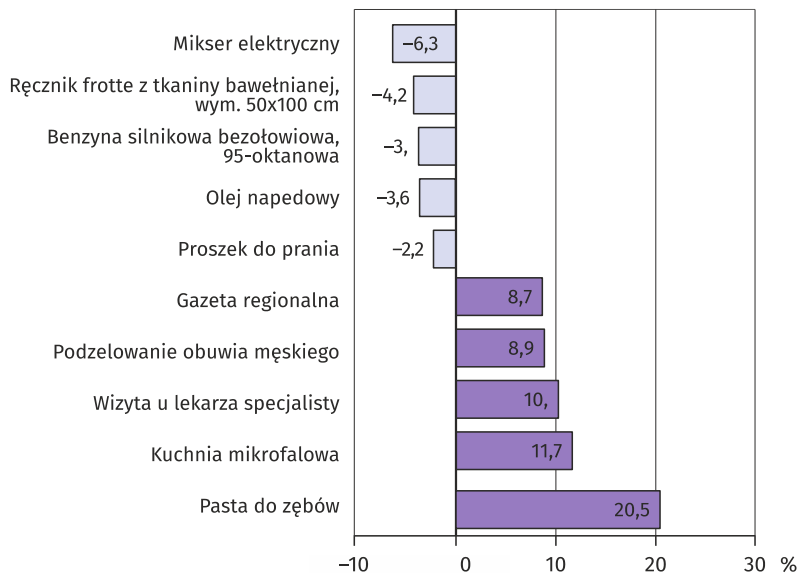
W województwie podlaskim w lutym 2017 r., w odniesieniu do analogicznego miesiąca poprzedniego roku, największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. Zdecydowanie więcej niż przed rokiem kosztowały jabłka (o 56,1%), jaja kurze świeże (o 29,8%) i marchew (o 28,3%). Więcej płacono również za masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 18,7%), a także cytryny (o 18,0%). Znacznie mniej niż przed rokiem kosztowały cukier biały kryształ (o 32,5%), mąka pszenna (o 12,0%) i ryż (o 7,4%). Tańsze było także mięso wieprzowe bez kości (schab środkowy) – o 3,1% oraz filety z morszczyka mrożone (o 1,3%).

Wykres 6. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych w lutym 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Spośród artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w skali roku najbardziej zdrożały pasta do zębów (o 20,5%) i kuchnia mikrofalowa (o 11,7%). Wzrosły także opłaty za wizytę u lekarza specjalisty (o 10,0%) i za podzelowanie obuwia męskiego (o 8,9%) oraz cena gazety regionalnej (o 8,7%). Mniej niż przed rokiem kosztowały mikser elektryczny (o 6,3%) i ręcznik frotte z tkaniny bawełnianej (o 4,2%). Tańsze były również benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa (o 3,7%), olej napędowy (o 3,6%) oraz proszek do prania (o 2,2%).

Wykres 7. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w lutym 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Rolnictwo

W lutym 2018 r. średnia temperatura powietrza¹ na obszarze województwa podlaskiego wyniosła minus 5,1°C i była o 2,0°C niższa od średniej z lat 1971–2000. Temperaturę maksymalną (3,2°C) zanotowano w Białymstoku, a minimalną (minus 21,6°C) w Suwałkach. Temperatura przy gruncie poniżej 0°C utrzymywała się przez cały omawiany miesiąc (28 dni zarówno w Białymstoku, jak i w Suwałkach). Średnia miesięczna suma opadów atmosferycznych¹ ukształtowała się na poziomie 13,6 mm i stanowiła 54,4% normy z wielolecia. Liczba dni z pokrywą śnieżną wyniosła 18 w Białymstoku i 23 w Suwałkach, a jej maksymalna grubość osiągnęła odpowiednio 3 cm i 7 cm.

Tablica 6. Skup zbóż^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	VII 2017–II 2018		II 2018		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w tys. t	II 2017=100	I 2018=100
Ziarno zbóż podstawowych ^b	95,5	104,1	5,1	68,6	103,2
w tym:					
pszenica	52,5	93,8	2,8	52,5	117,7
żyto	28,2	144,7	0,8	197,7	62,6

^a W okresie styczeń–luty bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

^b Obejmuje pszenicę, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto, łącznie z mieszankami zbożowymi; bez ziarna siewnego.

¹ Przeciętne temperatury i sumy opadów obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych miesięcznych wartości z dwóch stacji meteorologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej zlokalizowanych w Białymstoku i Suwałkach.

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie od lipca 2017 r. do lutego 2018 r. wyniósł 95,5 tys. t i zwiększył się w skali roku o 4,1%. Skup pszenicy był o 6,2% niższy od zanotowanego przed rokiem, a żyta o 44,7% wyższy.

W lutym 2018 r. skupiono 5,1 tys. t zbóż, tj. o 3,2% więcej niż w poprzednim miesiącu, ale o 31,4% mniej niż przed rokiem. Pszenicy skupiono o 17,7% więcej niż w styczniu 2017 r., a o 47,5% mniej niż w lutym br., natomiast skup żyta zmniejszył się w ujęciu miesięcznym o 37,4%, zaś w skali roku wzrósł ponad 2-krotnie.

Tablica 7. Skup podstawowych produktów zwierzęcych ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	I-II 2018		II 2018		
	w tys. t	I-II 2017=100	w tys. t	II 2017=100	I 2018=100
Żywiec rzeźny ^b	40,0	109,3	18,6	96,1	88,6
w tym:					
bydło (bez cieląt)	6,7	132,2	3,3	130,2	96,9
trzoda chlewna	7,8	105,1	3,3	77,5	72,7
drób	25,4	105,8	11,9	95,2	88,5
Mleko ^c	396,1	104,4	189,8	104,4	92,0

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej.

^c W milionach litrów.

W okresie styczeń–luty br. producenci z województwa podlaskiego dostarczyli do **skupu** 40,0 tys. t **żywca rzeźnego** (w wadze żywej), tj. o 9,3% więcej przed rokiem. W skali roku zwiększyła się podaż wszystkich podstawowych gatunków zwierząt rzeźnych.

W lutym br. skup żywca rzeźnego ukształtował się na poziomie 18,6 tys. t i był niższy od zanotowanego w poprzednim miesiącu oraz przed rokiem odpowiednio o 11,4% i 3,9%. Zarówno w ujęciu miesięcznym, jak i rocznym zmniejszył się skup podstawowych gatunków zwierząt rzeźnych (z wyjątkiem skupu bydła w skali roku).

Tablica 8. Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	I-II 2018		II 2018			I-II 2018		II 2018		
	w zł	I-II 2017= =100	w zł	II 2017= =100	I 2018= =100	w zł	I-II 2017= =100	w zł	II 2017= =100	I 2018= =100
Ziarno zbóż ^a – za 1 dt:										
pszenica	66,00	101,4	66,85	101,3	102,8	78,19	106,8	78,63	108,8	101,1
żyto	57,32	102,8	55,29	98,8	94,4	57,97	103,5	58,44	98,2	101,6
Ziemniaki ^b – za 1 dt	56,66	77,0	65,96	86,4	121,4	83,44	112,0	85,14	113,6	104,2

^a W skupie – bez ziarna siewnego.

^b Na targowiskach – jadalne.

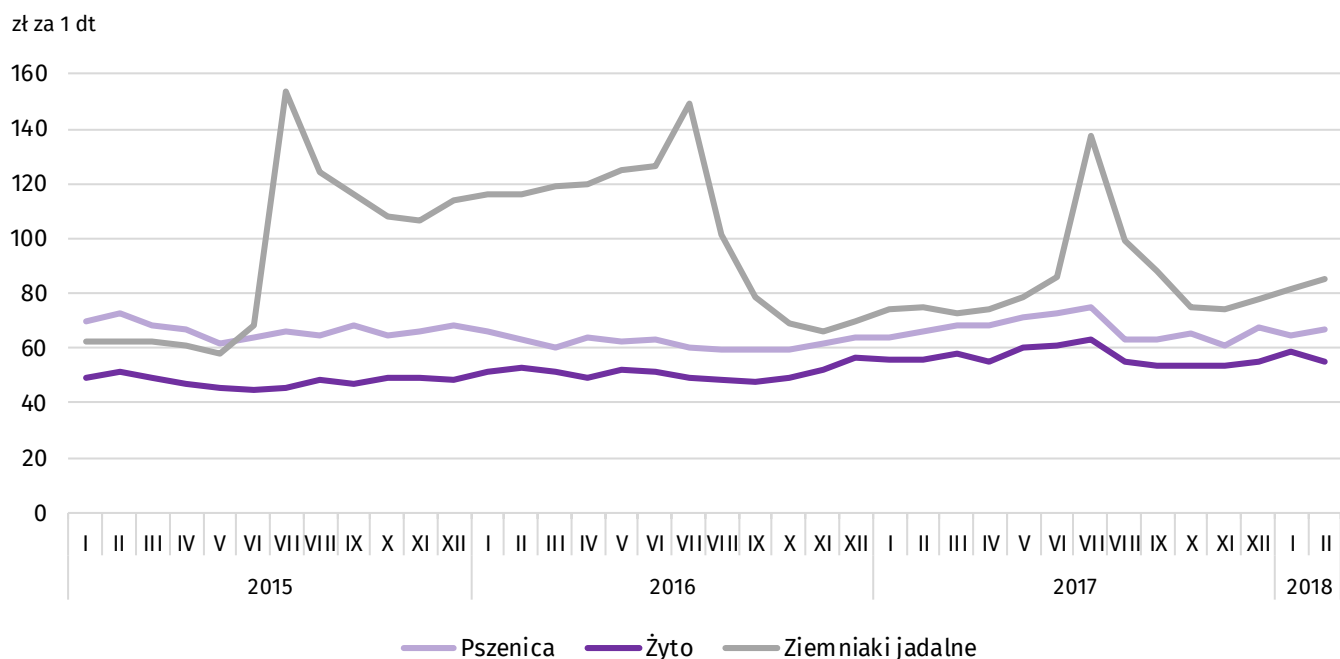
Tablica 8. Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	I-II 2018		II 2018			I-II 2018		II 2018		
	w zł	I-II 2017= =100	w zł	II 2017= =100	I 2018= =100	w zł	I-II 2017= =100	w zł	II 2017= =100	I 2018= =100
Żywiec rzeźny – za 1 kg wagi żywej:										
bydło (bez cieląt)	6,73	106,2	6,77	106,5	101,0	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	4,30	90,7	4,28	89,6	99,2	.	x	x	.	x
drób	3,39	104,9	3,41	103,1	100,7	.	x	x	.	x
Mleko – za 1 hl	145,64	106,0	141,45	102,6	94,6	.	x	x	.	x

U w a g a. W okresie styczeń–luty 2018 r. nie zaobserwowano transakcji sprzedaży/kupna zwierząt gospodarskich na targowiskach.

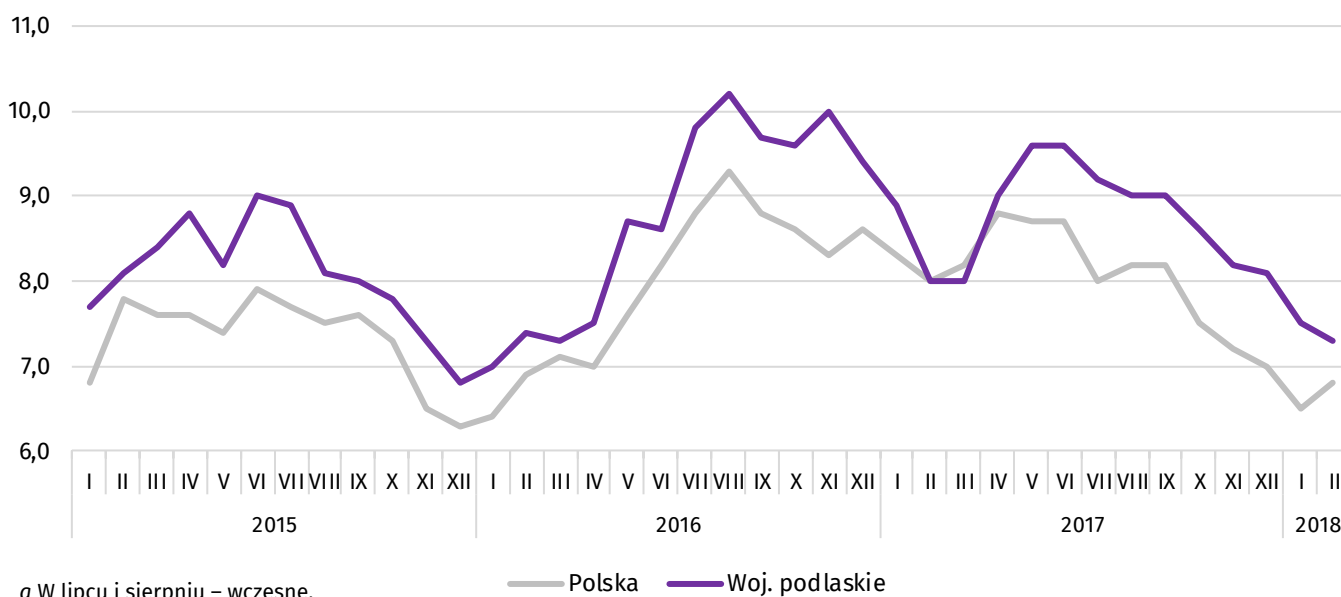
W omawianym miesiącu producenci z województwa podlaskiego uzyskiwali wyższe niż przed miesiącem **ceny** za dostarczone do skupu ziarno **pszenicy** (o 2,8%), zaś niższe – **żyta** (o 5,6%). W obrocie targowiskowym zanotowano wzrost cen pszenicy (o 1,1%) i żyta (o 1,6%). W ujęciu rocznym średnia cena skupu pszenicy zwiększyła się o 1,3%, a żyta zmalała o 1,2%, podczas gdy na targowiskach pszenica zdrożała o 8,8%, natomiast żyto staniało o 1,8%.

Wykres 8. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków

W lutym 2018 r. przeciętna **cena ziemniaków** w skupie ukształtowała się na poziomie 65,96 zł za 1 dt i była o 21,4% wyższa niż w poprzednim miesiącu, natomiast w odniesieniu do ceny sprzed roku zmniejszyła się o 13,6%. Na targowiskach za 1 dt ziemniaków jadalnych płacono średnio 85,14 zł, tj. o 4,2% więcej niż przed miesiącem i o 13,6% więcej niż przed rokiem.

Wykres 9. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach

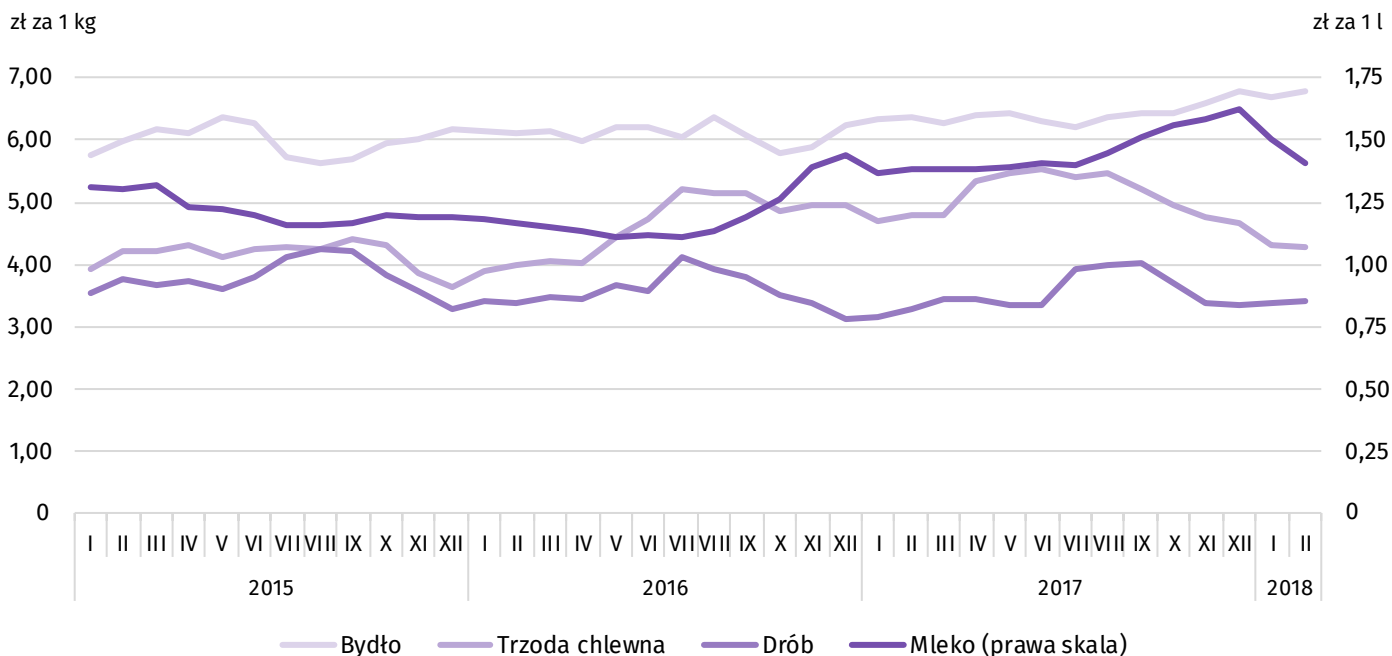

W lutym br., pomimo mniejszej niż miesiąc i rok wcześniej podaży, przeciętna **cena skupu 1 kg żywca wieprzowego** osiągnęła poziom 4,28 zł, czyli spadła o 0,8% w porównaniu z poprzednim miesiącem i o 10,4% w odniesieniu do lutego 2017 r.

Relacja ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta na targowiskach w omawianym miesiącu wyniosła 7,3 wobec 7,5 w styczniu 2018 r. i 8,0 przed rokiem.

W lutym br., przy zmniejszonych w ujęciu miesięcznym i w skali roku dostawach, średnia **cena skupu żywca drobiowego** wyniosła 3,41 zł za 1 kg i była wyższa niż w styczniu 2018 r. oraz przed rokiem odpowiednio o 0,7% i 3,1%.

Wykres 10. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

W lutym 2018 r., przy zmniejszonej w ujęciu miesięcznym, ale większej niż rok wcześniej podaży, przeciętna **cena skupu żywca wołowego** ukształtowała się na poziomie 6,77 zł za 1 kg, czyli wzrosła o 1,0% w odniesieniu do zanotowanej w poprzednim miesiącu i o 6,5% w skali roku.

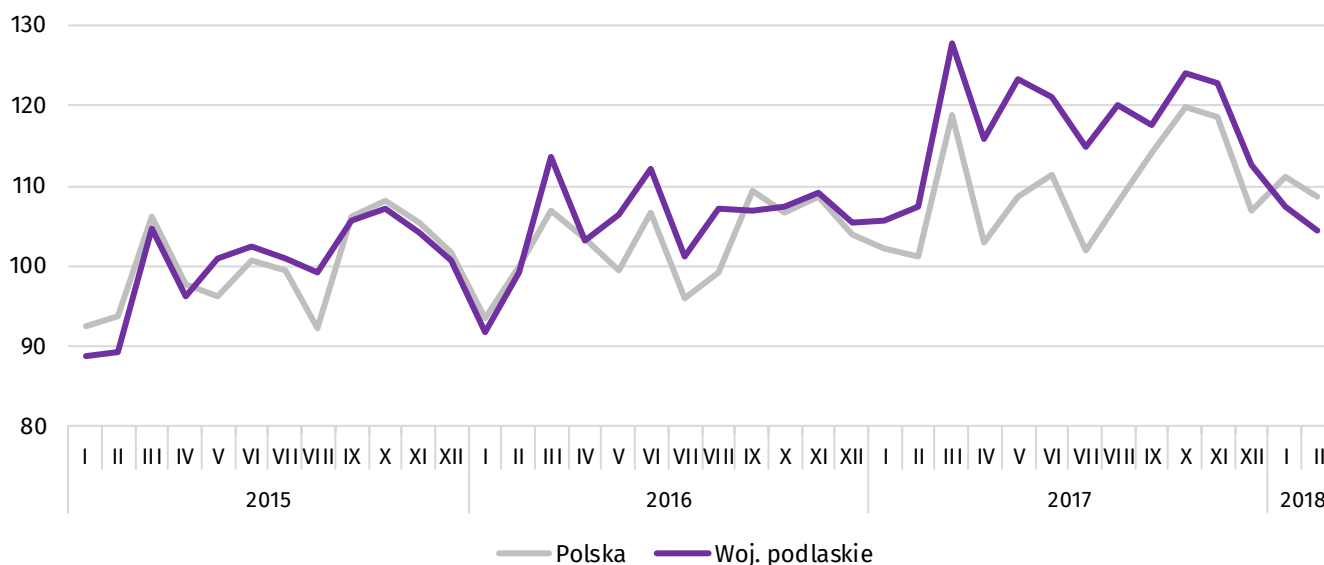
W okresie styczeń–luty 2018 r. **skup mleka** wyniósł 396,1 mln l i zwiększył się o 4,4% w ujęciu rocznym. Średnia cena tego surowca ukształtowała się na poziomie 145,64 zł za 100 l, tj. o 6,0% wyższym niż przed rokiem. W lutym br. skupiono 189,8 mln l mleka, tj. o 8,0% mniej niż w styczniu br., ale o 4,4% więcej niż w analogicznym miesiącu poprzedniego roku. Średnia cena tego surowca ukształtowała się na poziomie 141,45 zł za 100 l i zmniejszyła się w ujęciu miesięcznym o 5,4%, zaś w odniesieniu do zanotowanej w analogicznym miesiącu ubiegłego roku wzrosła o 2,6%.

Przemysł i budownictwo

Produkcja sprzedana przemysłu w lutym 2018 r. osiągnęła wartość 2086,1 mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) o 2,8% niższa niż przed miesiącem, ale o 8,0% wyższa niż rok wcześniej (wówczas zanotowano jej wzrost o 8,1%). Równocześnie nastąpił wzrost (w cenach bieżących) **produkcji budowlano-montażowej** w skali roku – wyniósł on 8,2% (rok wcześniej zaobserwowano jej wzrost o 1,8%).

Produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym, stanowiąca 95,0% ogólnej produkcji przemysłowej, w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zwiększyła się o 7,4%. Wzrost produkcji sprzedanej wystąpił także w pozostałych sekcjach, tj. w górnictwie i wydobywaniu – o 82,7%, dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 17,0% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 5,4%.

Wykres 11. Produkcja sprzedana przemysłu
(ceny stałe; przeciętna miesięczna 2015=100)

Wyższy niż w lutym 2017 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 23 (spośród 27) działach przemysłu, a niższy – w 4. Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu, największy wzrost wartości sprzedaży w odniesieniu do poziomu sprzed roku zanotowano w produkcji maszyn i urządzeń (o 21,6%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 5,3%), artykułów spożywczych (o 0,4%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,3%).

W porównaniu z poprzednim miesiącem produkcja sprzedana przemysłu zmniejszyła się o 2,8%, przy czym w sekcji górnictwo i wydobywanie – o 14,8%, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 6,9%, przetwórstwo przemysłowe – o 2,6%, a w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 0,3%.

Wydajność pracy, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w lutym br. wyniosła (w cenach bieżących) 38,9 tys. zł i była (w cenach stałych) o 2,5% wyższa niż przed rokiem, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto odpowiednio o 5,4% i 6,0%.

W okresie styczeń–luty br. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 4271,6 mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) o 10,4% wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Tablica 9. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu

SEKCJE I DZIAŁY	II 2018	I-II 2018	
		analogiczny okres roku poprzedniego =100	w odsetkach
OGÓŁEM	108,0	110,4	100,0
Górnictwo i wydobywanie	182,7	222,0	1,1
Przetwórstwo przemysłowe	107,4	109,8	94,9
w tym produkcja:			
artykułów spożywczych	100,4	104,4	57,0
wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	105,3	107,6	6,3
papieru i wyrobów z papieru	143,1	139,7	2,5
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	154,1	154,1	1,6
wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	100,3	105,9	6,0
wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	118,9	127,5	1,3
wyrobów z metali ^Δ	114,0	113,2	2,8
maszyn i urządzeń ^Δ	121,6	123,5	5,1
pozostałego sprzętu transportowego	160,2	144,0	1,4
mebli	111,2	112,7	2,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	105,4	100,6	1,8
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	117,0	114,7	2,2

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w lutym 2018 r. ukształtowała się na poziomie 300,1 mln zł, czyli niższym w porównaniu z zanotowanym w poprzednim miesiącu oraz w lutym ubiegłego roku odpowiednio o 14,8% i 1,3%.

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła 26,5 tys. zł i zmniejszyła się o 8,0% w stosunku do zanotowanej rok wcześniej, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia (o 7,3%) i spadku przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 0,9%).

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) zrealizowana w lutym 2018 r. ukształtowała się na poziomie 88,8 mln zł (co stanowiło 29,6% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i była o 8,2% wyższa od zanotowanej rok wcześniej.

W porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku wzrost wartości produkcji zaobserwowano w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 102,8%) oraz w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 69,6%). Spadek produkcji budowlano-montażowej (o 23,6%) odnotowano tylko w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków.

Tablica 10. Dynamika i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej

DZIAŁY BUDOWNICTWA	II 2018	I-II 2018	
		analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach
OGÓŁEM	108,2	100,4	100,0
Budowa budynków ^Δ	76,4	81,8	52,3
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	202,8	126,8	19,3
Roboty budowlane specjalistyczne	169,6	139,0	28,4

W odniesieniu do stycznia 2018 r. odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej – o 3,7%. Jej zmniejszenie stwierdzono w dwóch działach budownictwa, tj. w podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – o 10,3% oraz w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową budynków – o 6,2%, natomiast wzrost nastąpił w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 15,4%.

W okresie styczeń–luty br. produkcja budowlano-montażowa osiągnęła wartość 177,0 mln zł, tj. zwiększyła się o 0,4% w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej.

Budownictwo mieszkaniowe

W lutym 2018 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku, zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 9,8%), spadła natomiast liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 52,5%) i na których realizację wydano pozwolenia (o 46,5%).

Według wstępnych danych², w lutym br. **przekazano do użytkowania** 392 mieszkania, tj. o 35 więcej niż przed rokiem. W badanym miesiącu inwestorzy indywidualni oddali do użytkowania 176 mieszkań (44,9% ogółu), podmioty budujące na sprzedaż lub wynajem – 140 mieszkań (35,7%) oraz spółdzielnie – 76 mieszkań (19,4%). Przed rokiem udział tych form budownictwa wyniósł odpowiednio 48,5% i 51,5%, przy braku oddanych do użytkowania mieszkań spółdzielczych. Mieszkania zrealizowane w województwie podlaskim w lutym 2018 r. stanowiły 3,2% ich ogólnej liczby w kraju.

Tablica 11. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń–luty 2018 r. oraz ich przeciętna powierzchnia użytkowa

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-II 2017=100	
OGÓŁEM	777	100,0	84,9	108,1
Indywidualne ^a	392	50,5	114,6	161,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b	249	32,0	43,5	58,0
Spółdzielcze	136	17,5	x	47,1

^a Realizowane na użytek własny inwestora.

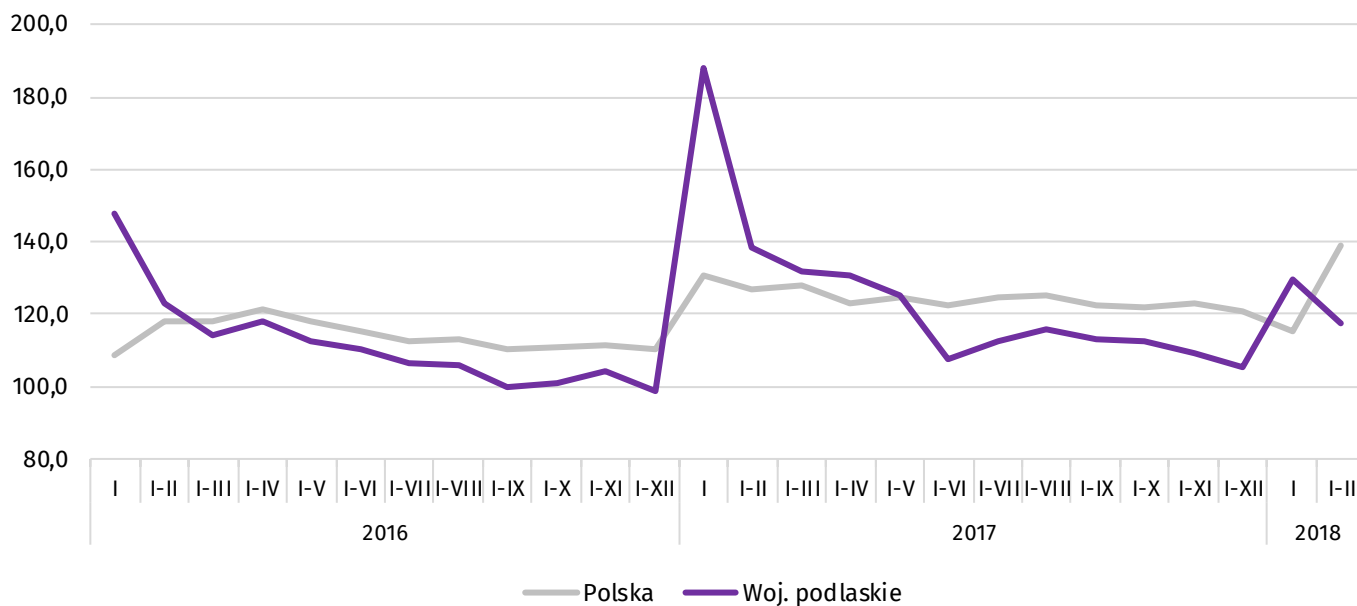
^b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

W okresie styczeń–luty br. oddano do użytkowania 777 mieszkań, tj. o 138 (o 15,1%) mniej niż rok wcześniej. Przekazali je inwestorzy indywidualni, budujący z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem oraz spółdzielnie. Spadek liczby zrealizowanych mieszkań w odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku zanotowano w budownictwie przeznaczonym na

² Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

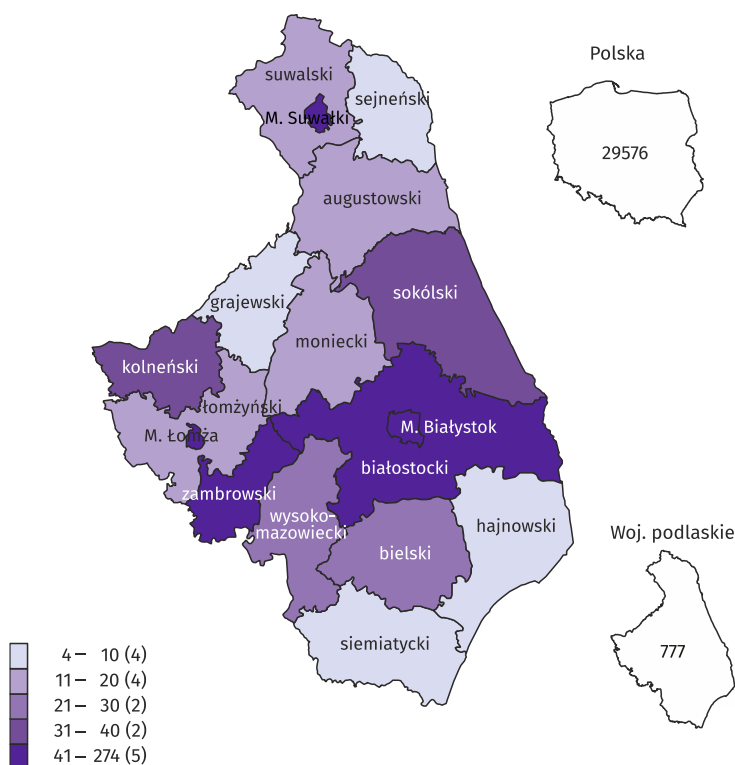
sprzedaż lub wynajem (o 56,5%), natomiast jej wzrost zaobserwowano w budownictwie indywidualnym (o 14,6%). W omawianym okresie w województwie podlaskim oddano do użytkowania 2,6% ogółu mieszkań zrealizowanych w Polsce.

Wykres 12. Mieszkania oddane do użytkowania
(analogiczny okres 2015=100)

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–luty 2018 r. wyniosła 108,1 m² i była o 11,3 m² większa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przekazanego do użytkowania zanotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 1,1 m²), natomiast spadek – w budownictwie indywidualnym (o 2,7 m²).

Mapa 2. Mieszkania oddane do użytkowania według powiatów w okresie styczeń–luty 2018 r.

W nawiasach podano liczbę powiatów.

W ciągu pierwszych dwóch miesięcy 2018 r. najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w powiecie białostockim (274), miastach: Białystok (137), Łomża (65) i Suwałki (55) oraz powiecie zambrowskim (44). Najmniej wybudowano ich w powiatach: grajewskim (4), sejneńskim (7), hajnowskim (8) oraz siemiatyckim (10). Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiatach: suwalskim (181,1 m²), bielskim (179,8 m²) oraz augustowskim (175,6 m²), zaś najmniejsze oddano do użytkowania w miastach Suwałki (58,6 m²) i Łomża (61,4 m²).

W lutym 2018 r. starostwa powiatowe wydały **pozwolenia na budowę** 264 mieszkań (o 46,5% mniej niż przed rokiem), wśród których większość stanowiły lokale indywidualne i deweloperskie – odpowiednio 63,6% i 25,8% ogólnej ich liczby. Równocześnie **rozpoczęto budowę** 161 mieszkań (o 52,5% mniej niż rok wcześniej), z tego 59,0% przypadało na budownictwo indywidualne. Pozostałe mieszkania były budowane przez deweloperów, spółdzielnie oraz gminy.

Tablica 12. Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i mieszkań, których budowę rozpoczęto w okresie styczeń–luty 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-II 2017=100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-II 2017=100
OGÓŁEM	584	100,0	78,0	525	100,0	96,2
Indywidualne ^a	297	50,9	x	146	27,8	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b	194	33,2	x	335	63,8	x
Spółdzielcze	90	15,4	x	28	5,3	x
Komunalne	3	0,5	8,3	16	3,1	x

^a Realizowane na użytek własny inwestora (do końca 2017 r. – łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku); wskaźniki dynamiki są niemożliwe do obliczenia w warunkach porównywalnych, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń danych wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa.

^b łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku (które do końca 2017 r. było zaliczane do budownictwa indywidualnego); wskaźniki dynamiki są niemożliwe do obliczenia w warunkach porównywalnych, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń danych wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa.

W ciągu pierwszych dwóch miesięcy br. starostwa powiatowe wydały pozwolenia na budowę 584 mieszkań (o 22,0% mniej niż przed rokiem), wśród których większość stanowiły lokale indywidualne. Jednocześnie rozpoczęto budowę 525 mieszkań (o 3,8% mniej niż rok wcześniej), a dominowały wśród nich inwestycje przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.

Rynek wewnętrzny

W lutym 2018 r., podobnie jak przed rokiem, zaobserwowano wzrost (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (o 12,8%) i **hurtowej** (o 18,3%) w ujęciu rocznym.

W porównaniu z lutym ubiegłego roku wśród grup o największym udziale w ogólnej wartości **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) jej wzrost zanotowano w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 35,9%), żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 14,8%), paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 9,1%) oraz w jednostkach zgrupowanych w kategorii „pozostałe” (o 0,7%).

W odniesieniu do stycznia 2018 r. wartość sprzedaży detalicznej zwiększyła się o 4,4%. Wśród grup o dominującym udziale największy wzrost zanotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 29,7%), zgrupowanych w kategorii „pozostałe” (o 2,4%) oraz handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 1,3%). Spadek wystąpił m.in. w jednostkach zajmujących się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 0,3%).

W okresie styczeń–luty br., w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, wartość sprzedaży detalicznej zwiększyła się o 10,0%.

Tablica 13. Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej

SEKCJE I DZIAŁY	II 2018	I-II 2018	
		analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach
OGÓŁEM^a	112,8	110,0	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	135,9	113,1	12,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	109,1	102,4	10,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	114,8	116,6	37,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	111,6	111,4	10,0
Włókno, odzież, obuwie	79,7	86,7	1,7
Meble, RTV, AGD	106,3	108,5	2,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	141,7	137,3	3,5
Pozostałe	100,7	100,9	18,6

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Przedsiębiorstwa handlowe w lutym 2018 r. zrealizowały **sprzedaż hurtową** (w cenach bieżących) wyższą o 4,1% od zanotowanej w poprzednim miesiącu i o 18,3% niż w lutym poprzedniego roku (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zaobserwowano wzrost odpowiednio o 4,2% i 19,8%).

W okresie styczeń–luty 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 14,3%, a w przedsiębiorstwach hurtowych – o 14,6%.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw w 2017 r. były lepsze od uzyskanych rok wcześniej. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Poprawiły się również inne podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej.

Przychody z całokształtu działalności w 2017 r. były o 19,1% wyższe niż w poprzednim roku, natomiast **koszty uzyskania tych przychodów** zwiększyły się o 18,2%, co znalazło odzwierciedlenie w poprawie wskaźnika poziomu kosztów. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz koszty tej działalności były również wyższe niż przed rokiem – odpowiednio o 19,5% i 18,2%. W ujęciu wartościowym największy wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zanotowano w przetwórstwie przemysłowym.

Wynik finansowy na sprzedaży produktów, towarów i materiałów był o 61,2% wyższy niż rok wcześniej i wyniósł 1534,4 mln zł. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej zwiększył się o 11,4% i osiągnął wartość 131,3 mln zł. Uzyskano słabszy niż przed rokiem wynik na operacjach finansowych (minus 140,9 mln zł w 2017 r. wobec minus 36,4 mln zł w 2016 r.).

Tablica 14. Przychody, koszty oraz wyniki finansowe podmiotów objętych badaniem

SEKCJE I DZIAŁY	I-XII 2016	I-XII 2017
	w mln zł	
Przychody z całokształtu działalności	34270,0	40821,5
w tym przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	33502,3	40025,1
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	33236,8	39296,7
w tym koszt własny sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów	32550,6	38490,7
Wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów	951,7	1534,4
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	117,9	131,3
Wynik na operacjach finansowych	-36,4	-140,9
Wynik finansowy brutto	1033,3	1524,8
Wynik finansowy netto	842,7	1280,1
zysk netto	1056,5	1458,7
strata netto	213,8	178,6

Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1524,8 mln zł, co oznacza wzrost o 491,5 mln zł (o 47,6%) w stosunku do uzyskanego w 2016 r. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wzrosły w skali roku o 28,4% do 244,7 mln zł. Zmniejszyła się relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto – z 15,2% do 14,4%. **Wynik finansowy netto** wyniósł 1280,1 mln zł i był o 437,4 mln zł (o 51,9%) wyższy w porównaniu z uzyskanym rok wcześniej; zysk netto wzrósł o 38,1%, a strata netto zmniejszyła się o 16,5%.

Badanie objęło 388 przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe. Zysk netto wykazało 85,6% badanych przedsiębiorstw wobec 83,0% przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zwiększył się w omawianym okresie z 88,4% do 93,9%. W przetwórstwie przemysłowym zysk netto odnotowało 83,8% przedsiębiorstw (w poprzednim roku 84,9%), a udział uzyskanych przez nie przychodów w przychodach wszystkich podmiotów w tej sekcji wyniósł 94,3% (rok wcześniej 89,5%).

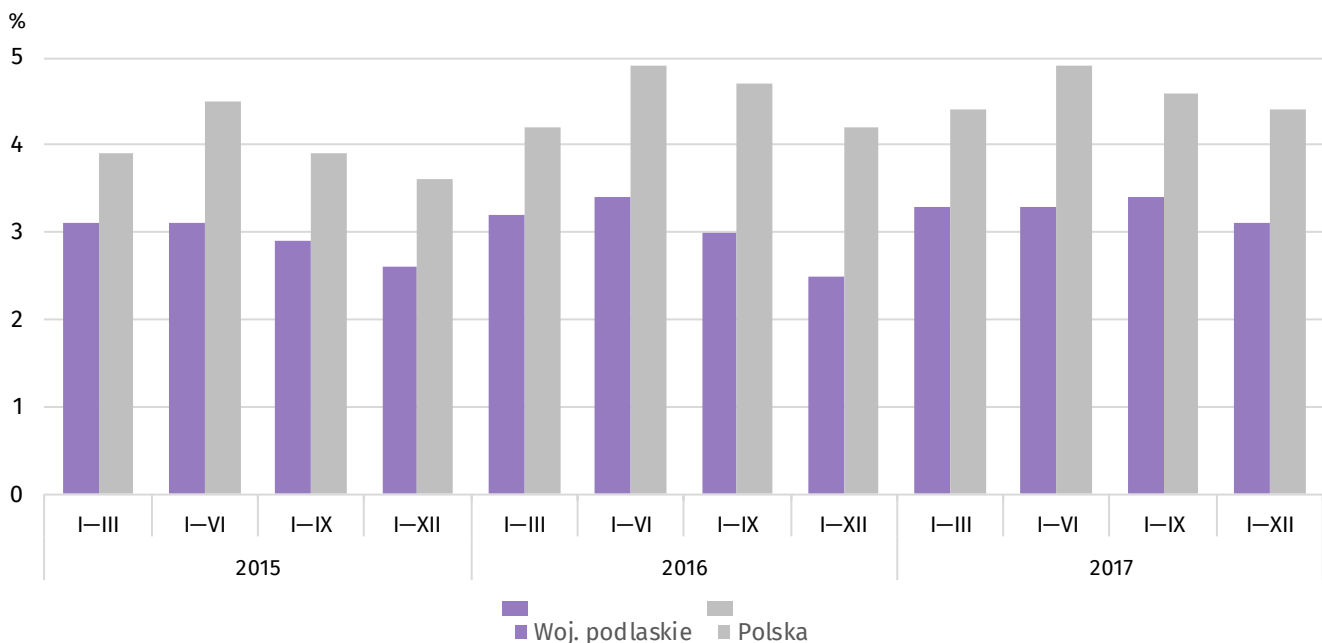
W badanych przedsiębiorstwach odnotowano poprawę większości podstawowych **wskaźników ekonomiczno-finansowych**. W skali roku wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności poprawił się o 0,7 p. proc. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrósł o 1,0 p. proc., a wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto zwiększyła się odpowiednio o 0,7 i 0,6 p. proc. Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia pogorszyły się odpowiednio o 3,0 p. proc. i 4,9 p. proc.

Najbardziej rentowne w 2017 r. rodzaje działalności to informacja i komunikacja (wskaźnik rentowności obrotu netto – 9,3%), zakwaterowanie i gastronomia (7,8%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (6,5%). W porównaniu z poprzednim rokiem poprawę wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 3,4 p. proc) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,9 p. proc.)

Tablica 15. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe podmiotów objętych badaniem

SEKCJE I DZIAŁY	I-XII 2016	I-XII 2017
	w %	
Wskaźnik poziomu kosztów	97,0	96,3
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2,8	3,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	3,0	3,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto	2,5	3,1
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	29,1	26,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	97,0	92,1

Wykres 13. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wartość **aktywów obrotowych** badanych przedsiębiorstw w końcu grudnia 2017 r. wyniosła 12351,9 mln zł i była o 15,3% wyższa niż rok wcześniej, w tym należności krótkoterminowe wzrosły o 17,2%, zapasy – o 17,1%, krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 10,1%, a inwestycje krótkoterminowe – o 8,5%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się odsetek należności krótkoterminowych (z 44,9% do 45,7%) oraz zapasów (z 32,6% do 33,1%), natomiast spadł udział inwestycji krótkoterminowych (z 19,2% do 18,1%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,3% do 3,1%). W strukturze zapasów zwiększył się udział materiałów (z 25,8% do 29,0%), półproduktów i produktów w toku (z 15,1% do 15,2%), a zmniejszył się udział towarów (z 34,1% do 31,5%) oraz produktów gotowych (z 24,0% do 22,7%).

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi. Relacja zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych wyniosła 69,2% wobec 66,1% rok wcześniej.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) badanych przedsiębiorstw w końcu grudnia 2017 r. wyniosły 11353,9 mln zł i były o 18,8% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 24,7% ogółu zobowiązań (wobec 25,8% w końcu grudnia 2016 r.). Ich wartość osiągnęła 2802,5 mln zł i zwiększyła się o 13,6% w stosunku do poprzedniego roku. Zobowiązania krótkoterminowe wyniosły 8551,4 mln zł i w skali roku wzrosły o 20,6%, w tym z tytułu kredytów i pożyczek – o 30,5%, z tytułu dostaw i usług – o 16,1%, zaś z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 3,4%.

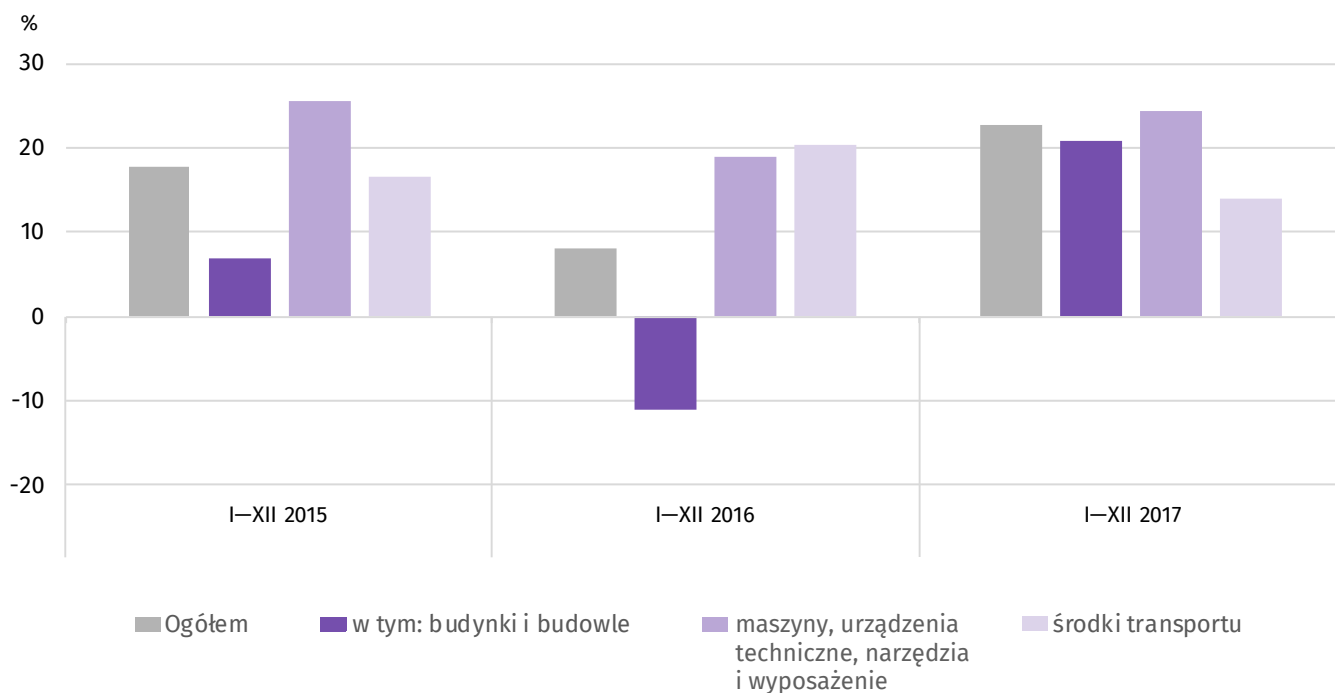
Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2017 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego osiągnęły wartość 1755,3 mln zł i były (w cenach bieżących) o 22,8% wyższe niż w poprzednim roku.

Nakłady na zakupy zwiększyły się o 23,2%, przy czym nakłady na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i wyposażenie wzrosły o 24,5%, na środki transportu – o 14,1%, a na budynki i budowle – o 20,9%. Udział zakupów w nakładach ogółem wyniósł 70,0% (przed rokiem 69,8%).

Wykres 14. Nakłady inwestycyjne

(ceny bieżące; wzrost/spadek w stosunku do roku poprzedniego)

Wzrost nakładów miał miejsce m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (ponad 2-krotny), przetwórstwie przemysłowym (o 31,7%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 25,9%) oraz budownictwie (o 21,0%). Ich spadek odnotowano natomiast w zakwaterowaniu i gastronomii (o 67,8%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,1%), a także w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 9,0%).

W 2017 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 75,8% ogółu poniesionych nakładów), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (6,6%) oraz budownictwa (4,5%). W strukturze nakładów według sekcji, w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (5,2 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 2,3 p. proc.).

W okresie styczeń–grudzień 2017 r. rozpoczęto 1075 inwestycji, tj. o 1,9% więcej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych wyniosła 608,2 mln zł i była o 40,5% niższa niż w poprzednim roku. Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 16,1% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (przed rokiem 7,7%). W skali roku zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa zajmujące się zakwaterowaniem i gastronomią (ponad 8-krotnie), transportem i gospodarką magazynową (6-krotnie), obsługą rynku nieruchomości (o 98,8%), a także handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 54,0%), natomiast spadła m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 53,8%), budownictwie (o 32,8%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,9%).

Wybrane dane o województwie podlaskim

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2017 B – 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a w tys. osób	A	106,1	106,3	106,8	107,2	107,3	107,5	107,9	107,8	108,2	108,5	108,6	108,8
	B	111,2	111,8										
poprzedni miesiąc = 100	A	104,0	100,2	100,4	100,4	100,1	100,2	100,4	99,9	100,4	100,3	100,1	100,2
	B	102,2	100,6										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,0	105,8	105,8	106,2	106,4	106,5	106,5	106,6	106,7	106,6	106,6	106,6
	B	104,8	105,2										
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	A	50,5	49,8	47,8	45,5	44,1	42,6	42,6	42,6	41,7	39,9	39,7	40,0
	B	41,4	41,6										
Stopa bezrobocia ^b (stan w końcu okresu) w %	A	10,6	10,5	10,1	9,6	9,4	9,1	9,1	9,1	8,9	8,5	8,5	8,5
	B	8,8	8,8										
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A	2665	2835	3822	2796	3215	3162	2760	3434	3280	2969	2223	1922
	B	2919	2627										
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A	34	33	22	23	20	20	23	18	21	21	24	32
	B	25	23										
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	A	3606,10	3638,91	3791,52	3719,18	3750,03	3807,21	3931,77	3885,00	3958,92	3992,97	4023,98	4388,01
	B	3893,98	3838,96										
poprzedni miesiąc = 100	A	90,5	100,9	104,2	98,1	100,8	101,5	103,3	98,8	101,9	100,9	100,8	109,0
	B	88,7	98,6										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	105,6	105,9	106,1	102,7	107,5	106,3	108,1	107,7	109,3	110,0	111,6	110,1
	B	108,0	105,5										
Wskaźniki cen:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	102,0	.	.	102,1	.	.	102,0	.	.	102,3
	B	.	.										

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca.

^c W kwartale.

Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2017 B – 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźniki cen (dok.):													
skupu ziarna zbóż:													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,4	102,2	102,5	103,3	103,4	102,3	100,9	83,7	99,9	103,1	95,2	106,2
	B	100,5	100,7										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	99,4	108,1	116,9	113,8	117,8	117,1	126,8	107,1	104,7	109,9	100,1	102,1
	B	101,1	99,6										
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,3	100,3	98,5	102,2	100,4	98,3	98,5	102,2	101,1	100,3	102,3	103,1
	B	98,7	101,0										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,3	103,8	102,0	106,7	103,5	101,6	102,7	99,5	105,9	110,9	112,1	108,6
	B	105,8	106,5										
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
poprzedni miesiąc = 100	A	94,8	101,9	99,9	111,7	102,2	101,4	97,7	100,9	95,7	94,6	96,6	97,7
	B	92,6	99,2										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	120,4	120,1	118,1	132,7	123,2	116,9	104,0	105,8	101,5	101,8	96,1	94,1
	B	91,9	89,6										
Relacja ceny skupu ^a żywca wieprzowego do ceny targowiskowej żyta	A	8,9	8,0	8,0	9,0	9,6	9,6	9,2	9,0	9,0	8,6	8,2	8,1
	B	7,5	7,3										
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):													
poprzedni miesiąc = 100	A	100,3	101,7	118,9	90,7	106,4	98,3	94,7	104,7	98,0	105,4	99,0	94,7
	B	105,8*	97,2										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	115,1	108,1	112,4	112,2	115,8	108,1	113,3	112,2	110,1	115,5	112,7	107,1
	B	113,0*	108,0										
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	58,9	69,2	146,0	109,9	103,2	117,2	111,2	132,5	84,8	114,6	94,5	114,5
	B	37,4	96,3										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	139,9	101,8	129,4	130,5	114,6	129,1	137,6	192,7	123,2	159,2	126,1	122,5
	B	77,7	108,2										

^a Ceny bieżące bez VAT.

^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane dane o województwie podlaskim (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2017 B – 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	558	915	1216	1409	1739	2107	2560	2994	3346	3848	4253	5023
	B	385	777										
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	127,1	112,5	115,8	110,4	111,0	97,5	105,6	109,6	113,0	111,5	104,4	106,9
	B	69,0	84,9										
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	87,2	93,9	123,7	96,3	103,1	102,6	100,7	99,3	97,9	102,6	99,9	105,9
	B	80,8	104,4										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	111,3	102,0	105,5	105,0	110,4	110,5	111,3	107,1	111,5	113,8	118,0	109,5
	B	101,4	112,8										
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b niefinansowych w %:													
brutto ^c	A	.	.	3,8	.	.	3,8	.	.	3,9	.	.	3,7
	B	.	.										
netto ^d	A	.	.	3,3	.	.	3,3	.	.	3,4	.	.	3,1
	B	.	.										
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^b (w cenach bieżących) w mln zł	A	.	.	317,0	.	.	671,3	.	.	1208,5	.	.	1755,3
	B	.	.										
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	171,3	.	.	143,4	.	.	142,4	.	.	122,8
	B	.	.										
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^e (stan w końcu okresu)	A	99672	99623	99898	100107	100308	100592	100733	100983	100998	101148	101204	101202
	B	101032	101119										
w tym spółki handlowe	A	7160	7189	7248	7300	7356	7401	7451	7503	7552	7591	7647	7687
	B	7743	7790										
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	912	920	922	930	941	945	953	960	964	974	978	989
	B	1002	1013										

a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

b W których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.

d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Opracowanie merytoryczne

Kontakt:

<http://bialystok.stat.gov.pl>

Urząd Statystyczny w Białymstoku

tel: 85 749 77 00

http://twitter.com/Bialystok_STAT

ul. Krakowska 13

faks: 85 749 77 79

15-959 Białystok

e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl

Powiązane opracowania

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej/informacja-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej-kraju-w-lutym-2018-r-,1,70.html>

Temat dostępny w bazach danych

<http://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

<http://stat.gov.pl/metainformacje/sownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/>